

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego

Marzec 2018 r.

30.04.2018 r.

Nr 03/2018

- Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 4,3%. W końcu marca br. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w dalszym ciągu była mniejsza w relacji do poprzedniego miesiąca (o 4,9%) i do stanu sprzed roku (o 19,9%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w omawianym okresie wyniosła 6,5%, wobec 6,9% przed miesiącem i 8,2% przed rokiem.
- Utrzymał się wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku (o 7,3%), jednak tempo wzrostu było nieco niższe niż przed rokiem.
- Ceny detaliczne większości wybranych artykułów żywnościowych i usług konsumpcyjnych były wyższe niż w analogicznym miesiącu ub. roku.
- Na rynku rolnym zanotowano niższe niż przed rokiem ceny skupu pszenicy i pszenżyta. W przypadku produktów zwierzęcych potaniał żywiec drobiowy. Na targowiskach w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły ceny wszystkich produktów rolnych. Polepszył się wskaźnik rentowności produkcji żywca wieprzowego.
- Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 2,5%. Przedsiębiorstwa budowlane trzeci miesiąc z rzędu zanotowały w skali roku wzrost produkcji sprzedanej budownictwa (o 12,1%), w tym produkcji budowlano-montażowej (o 28,1%).
- Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była mniejsza niż w marcu ub. roku (o 2,2%). W skali roku wzrosła liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (o 46,2%) oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 17,3%).
- Marzec br. był kolejnym miesiącem z rzędu, w którym sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie wyższym niż w analogicznym miesiącu ub. roku (była o 10,6% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost o 25,8%). Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowała się sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych (o 8,7%), w tym w jednostkach hurtowych (o 15,1%).

Spis treści

Rynek pracy.....	4
Wynagrodzenia.....	7
Ceny detaliczne.....	9
Rolnictwo	10
Przemysł i budownictwo.....	13
Budownictwo mieszkaniowe.....	15
Rynek wewnętrzny.....	17
Wybrane dane o województwie lubuskim.....	19

Uwagi ogólne

Prezentowane w Komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2015).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności - PKD 2007.

Polska klasyfikacja działalności 2007 (PKD 2007)

Skrót	Sekcje
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Skrót	Działy
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i nacze	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i nacze, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-)	-	zjawisko nie wystąpiło.
Zero: (0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka (.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak (x)	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak (*)	-	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.
Znak (#)	-	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
„W tym”	-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
Znak (Δ)	-	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
p. proc.	-	punkt procentowy.

Dane charakteryzujące województwo lubuskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze oraz w publikacjach ogólnopolskich Głównego Urzędu Statystycznego, a także na stronach <http://zielonagora.stat.gov.pl/>

Zamówienia na publikację można składać pisemnie na adres

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, ul. Spokojna 1, 65-954 Zielona Góra
Fax 68 325 36 79, e-mail: SekretariatUSZGR@stat.gov.pl

Raport „**Koniunktura gospodarcza w województwie lubuskim w kwietniu 2018 r.**” ukazał się na stronie głównej Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze: <http://zielonagora.stat.gov.pl/> w dniu **27 kwietnia 2018 r.**

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Rynek pracy

W marcu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku (o 4,3%), a tempo wzrostu było nieco niższe niż przed miesiącem. W końcu marca br. liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego była mniejsza niż przed miesiącem i przed rokiem.

W marcu br. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 129,5 tys. osób, tj. o 4,3% więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku oraz o 0,1% więcej w odniesieniu do poprzedniego miesiąca.

Wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku zanotowały m.in. przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 30,2%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 11,7%), w zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,3%), w przetwórstwie przemysłowym (o 4,1%), w budownictwie (o 4,0%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,0%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,0%). Mniejsze niż przed rokiem było przeciętne zatrudnienie m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 3,4%), w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,8%) oraz w informacji i komunikacji (o 0,7%).

Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	III 2018		I-III 2018	
	w tys.	III 2017=100	w tys.	I-III 2017=100
Ogółem	129,5	104,3	129,2	104,3
w tym:				
Przemysł	73,5	103,9	73,2	103,5
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	69,6	104,1	69,2	103,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3,4	99,2	3,4	99,4
Budownictwo	6,5	104,0	6,8	109,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	17,5	102,0	17,5	101,9
Transport i gospodarka magazynowa	11,8	111,7	11,6	110,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1,6	106,3	1,6	104,5
Informacja i komunikacja	1,5	99,3	1,5	98,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1,7	101,0	1,7	101,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^Δ	1,8	130,2	1,8	129,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	8,6	96,6	8,5	99,2

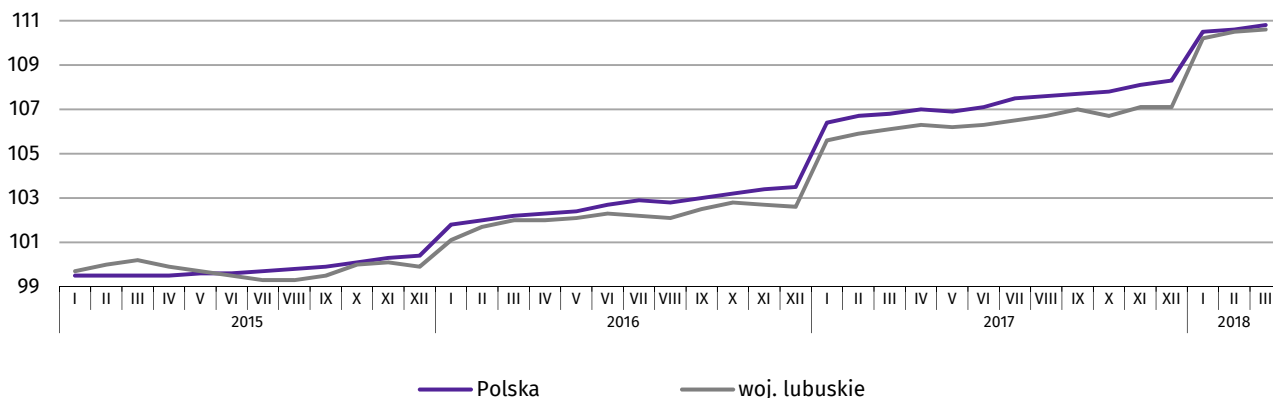
^Δ Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działań o znaczącym udziale w przeciętnym zatrudnieniu ogółem, wzrost przeciętnego zatrudnienia zanotowano m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 11,3%), w produkcji mebli (o 10,3%), w transporcie lądowym i rurociągowym (o 9,8%), w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 5,4%), w handlu detalicznym (o 4,2%) oraz w produkcji wyrobów z metali (o 2,6%). Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowało się przeciętne zatrudnienie w produkcji artykułów spożywczych (o 2,8%) oraz w handlu hurtowym (o 1,9%).

W I kwartale br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 129,2 tys. osób i wzrosło w skali roku o 4,3% (w analogicznym okresie ub. roku w przedsiębiorstwach zanotowano wzrost o 3,7%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach z sekcji: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 29,4%), transport i gospodarka magazynowa (o 10,2%), budownictwo (o 9,0%), zakwaterowanie i gastronomia (o 4,5%), przetwórstwo przemysłowe (o 3,7%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 1,9%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 1,4%). Spadek przeciętnego zatrudnienia zanotowano m.in. w informacji i komunikacji (o 1,2%), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,8%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,6%).

W działach o największym udziale w przeciętnym zatrudnieniu najwyższy wzrost, w relacji do analogicznego okresu ub. roku, zanotowano w produkcji mebli (o 10,2%). Wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano również w transporcie lądowym i rurociągowym (o 8,3%), w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 7,8%), w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 5,5%), w handlu detalicznym (o 4,8%) oraz w produkcji wyrobów metalowych (o 2,2%). Spadek przeciętnego zatrudnienia wystąpił w produkcji artykułów spożywczych (o 2,9%) oraz w handlu hurtowym (o 2,0%).

Wykres 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętna miesięczna 2015 = 100

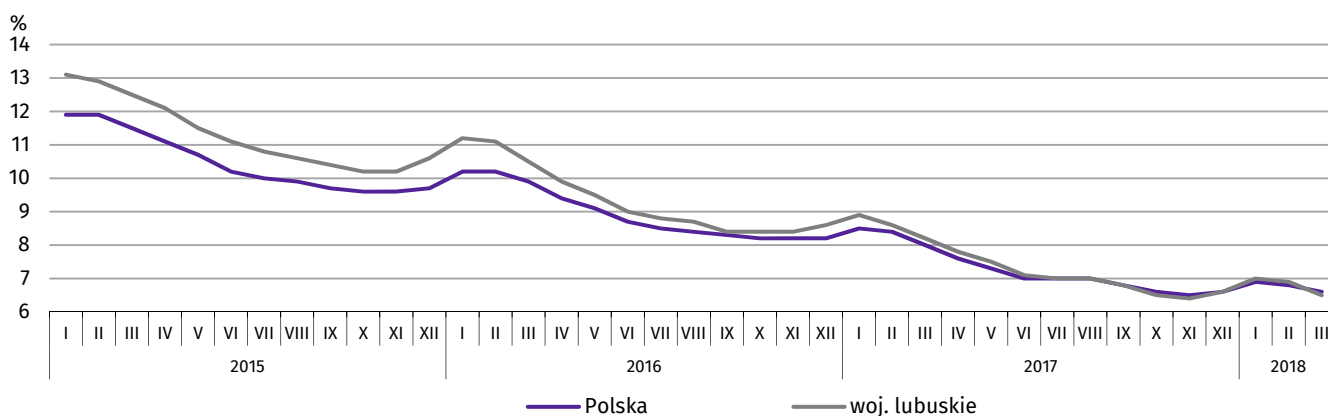
W końcu marca br. w powiatowych urzędach pracy było 24,9 tys. **zarejestrowanych bezrobotnych**, tj. mniej o 4,9% (o 1,3 tys. osób) niż przed miesiącem i o 19,9% (o 6,2 tys.) w relacji do analogicznego okresu ub. roku. Kobiety stanowiły 57,4%, a ich udział w strukturze bezrobotnych w skali roku wzrósł o 1,7 p. proc.

Tablica 2. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017		2018	
	III	II	II	III
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	31,0	26,1	26,1	24,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	5,2	3,9	3,9	4,0
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	6,9	4,4	4,4	5,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	8,2	6,9	6,9	6,5

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu marca 2018 r. wyniosła 6,5%, tj. mniej o 0,4 p. proc. niż przed miesiącem i o 1,7 p. proc. niż przed rokiem.

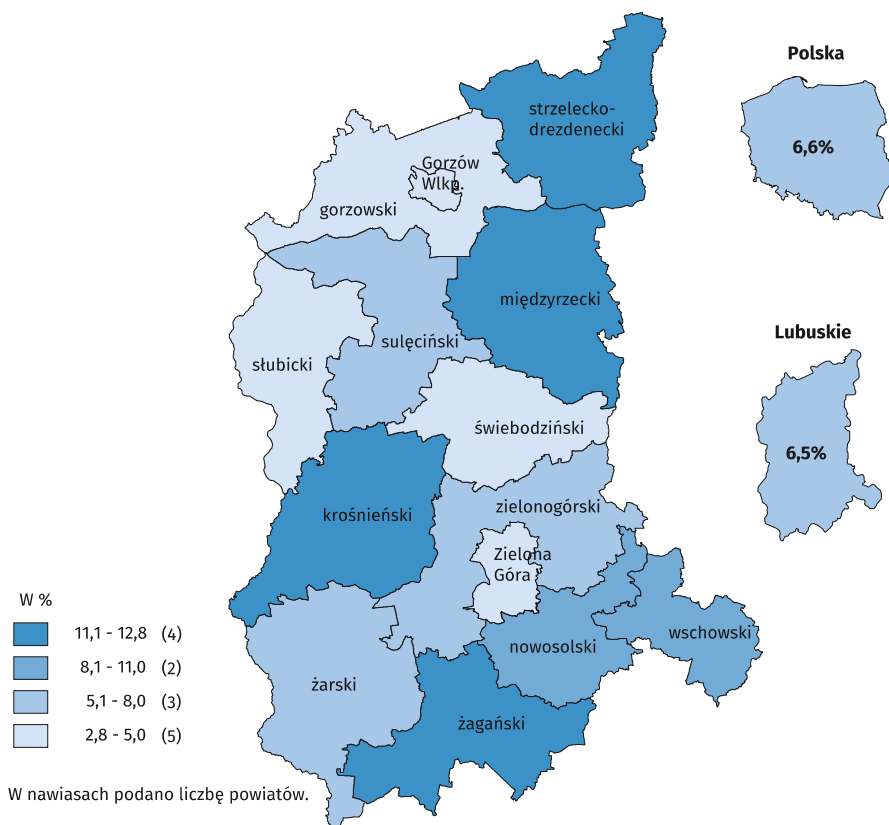
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w końcu miesiąca

Najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego w dalszym ciągu była w Gorzowie Wlkp. (2,8%, wobec 4,1% przed rokiem), w powiecie słubskim (3,0%, wobec 3,9%) i w Zielonej Górze (3,5%, wobec 4,0%). Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiatach: międzyrzeckim (12,8%, wobec 14,6%), krośnieńskim (11,9%, wobec 12,8%) i w strzelecko-drezdeneckim (11,4%, wobec 15,5%).

Najgłębszy spadek stopy bezrobocia rejestrowanego w porównaniu z końcem analogicznego miesiąca ub. roku odnotowano w powiecie strzelecko-drezdeneckim (o 4,1 p. proc.), nowosolskim (o 3,0 p. proc.) i żagańskim (o 2,7 p. proc.).

Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2018 r.
Stan w końcu marca

W marcu br. **zarejestrowano** 4,0 tys. nowych bezrobotnych, tj. o 2,2% więcej niż przed miesiącem, ale o 24,4% mniej niż w marcu poprzedniego roku. Osoby nowo rejestrujące się w zdecydowanej większości (85,8%) były rejestrującymi się po raz kolejny jako osoby bezrobotne (o 0,6 p. proc. mniej niż przed rokiem). Zmniejszył się w skali roku również odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 2,2 p. proc. do 3,2%), a także dotychczas niepracujących (o 0,9 p. proc. do 11,6%).

Jednocześnie w omawianym miesiącu **wyrejestrowano** 5,2 tys. osób bezrobotnych, tj. o 17,9% więcej niż w poprzednim miesiącu, ale o 23,6% mniej w relacji do marca 2017 r. Z tytułu podjęcia pracy osoby wyłączone z ewidencji stanowiły 45,8% ogółu wyrejestrowanych (tj. o 0,4 p. proc. więcej niż przed rokiem). Wzrósł, w skali roku, również odsetek osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,7 p. proc. do 8,9%), rozpoczęły prace interwencyjne (o 0,8 p. proc. do 2,8%). Zmniejszył się w omawianym okresie odsetek osób, które nie potwierdziły swojej gotowości do pracy (o 0,6 p. proc. do 19,0%), a także osób, które rozpoczęły staż (o 0,1 p. proc. do 10,7%).

W końcu marca br. **bez prawa do zasiłku** było 20,5 tys. osób, tj. 82,3% ogółu bezrobotnych, a udział tej grupy w ogóle bezrobotnych wzrósł w skali roku o 0,8 p. proc.

Wśród osób znajdujących się w **szczególnej sytuacji na rynku pracy**, długotrwale bezrobotni¹ (w liczbie 11,6 tys. osób) stanowili 46,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem. Odsetek osób w wieku powyżej 50 roku życia wyniósł 28,8% (tj. o 1,3 p. proc. mniej), osób w wieku do 30 roku życia – 24,8% (o 0,2 p. proc. mniej), w tym osób w wieku poniżej 25 roku życia – 11,6% (o 0,4 p. proc. mniej). Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej stanowiły 1,8% ogółu bezrobotnych (o 0,4 p. proc. więcej). Odsetek osób posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia wyniósł 20,0% ogółu bezrobotnych (o 2,6 p. proc. więcej w skali roku), a posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia 0,3% (o 0,2 p. proc. więcej). Niepełnosprawni bezrobotni stanowili 8,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (o 0,2 p. proc. mniej).

W końcu marca 2018 r. w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych większość osób legitymowała się niskim poziomem wykształcenia: 30,1% - gimnazjalnym i niższym (o 0,5 p. proc. mniej niż przed rokiem), 29,1% - z zasadniczym zawodowym (o 0,3 p. proc. mniej). Tak jak przed rokiem, co piąty bezrobotny (20,6%) miał wykształcenie policealne i średnie zawodowe. Kolejne 10,5% posiadało wykształcenie wyższe (o 0,5 p. proc. więcej), a 9,7% - średnie ogólnokształcące (o 0,2 p. proc. więcej).

Ze względu na staż pracy największy udział w strukturze bezrobotnych miały osoby, których staż pracy do momentu zarejestrowania wyniósł od 1 do 5 lat (23,7%, wobec 23,0% przed rokiem). Najmniejszy odsetek bezrobotnych stanowiły osoby

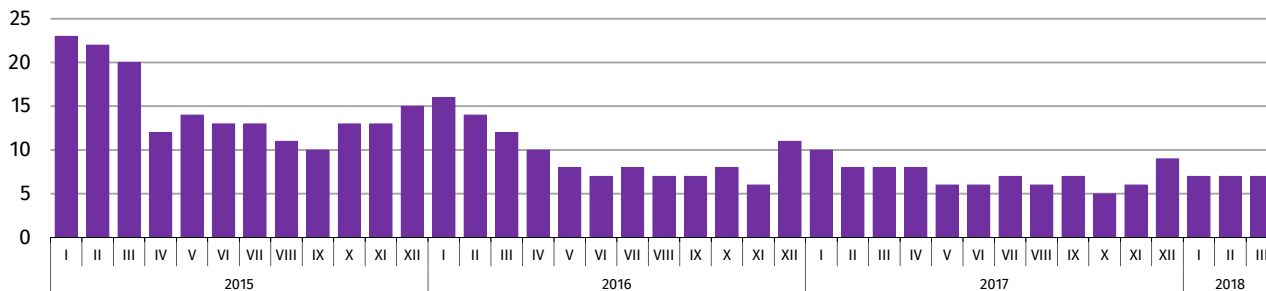
¹ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

ze stażem pracy 30 lat i więcej (4,3%, tj. o 0,5 p. proc. mniej). Osoby bez stażu pracy stanowiły 11,8% ogółu bezrobotnych, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (28,3%, tj. o 0,7 p. proc. więcej niż przed rokiem) oraz 35-44 lata (23,3%, tj. 1,0 p. proc. więcej).

W strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy wyróżniały się osoby, które bez pracy pozostawały przez okres od 1 do 3 miesięcy (stanowiły 21,6% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych, tj. o 0,4 p. proc. więcej niż przed rokiem). Najmniej bezrobotnych było zarejestrowanych do 1 miesiąca (13,0%, wobec 13,8% przed rokiem).

Wykres 4. Bezrobotni na 1 ofertę pracy
Stan w końcu miesiąca

W marcu br. pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 4626 ofert zatrudnienia, tj. o 5,5% mniej niż przed rokiem. W końcu omawianego okresu na 1 ofertę pracy, tak jak przed miesiącem, przypadało 7 bezrobotnych (wobec 8 przed rokiem).

Wynagrodzenia

Podobnie jak w poprzednich miesiącach przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na wyższym poziomie niż w analogicznym okresie ub. roku, a tempo wzrostu było wyższe niż przed miesiącem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w marcu br. wyniosło 4110,22 zł, tj. o 5,3% więcej niż przed miesiącem i o 7,3% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu w marcu ub. roku o 7,5%).

Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w skali roku zaobserwowano w większości rodzajów działalności, w tym m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 11,1%), przetwórstwo przemysłowe (o 8,8%), administrowanie i działalność wspierająca (o 8,3%), zakwaterowanie i gastronomia (o 8,0%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 7,7%), budownictwo (o 6,8%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 6,7%), obsługa rynku nieruchomości (o 5,2%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 3,6%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 2,6%).

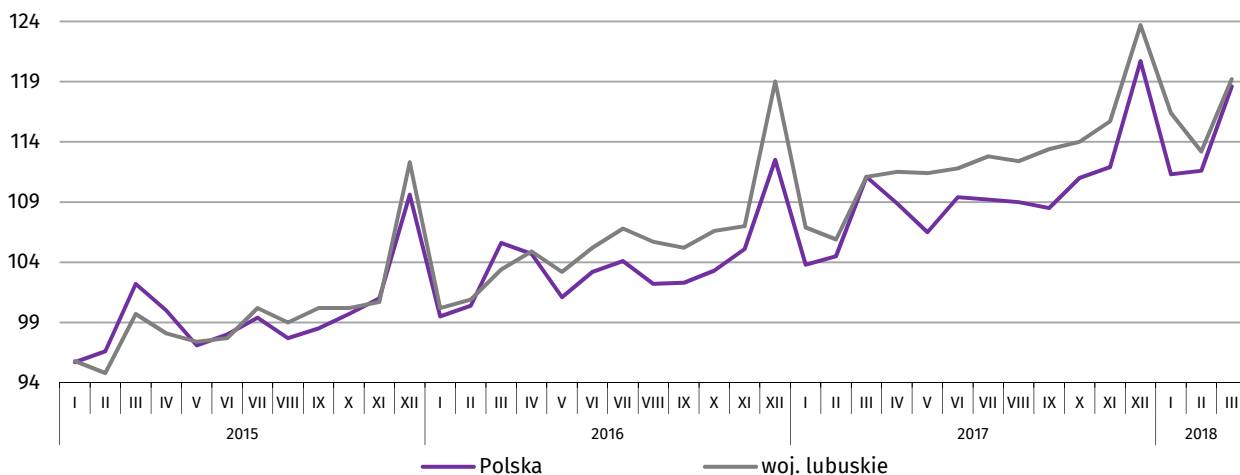
Tablica 3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	III 2018		I-III 2018	
	w zł	III 2017=100	w zł	I-III 2017=100
Ogółem	4110,22	107,3	4026,60	107,9
w tym:				
Przemysł	4494,31	108,7	4368,88	109,3
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	4494,49	108,8	4380,86	109,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4063,78	106,7	3893,09	106,6
Budownictwo	3653,33	106,8	3707,44	111,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3603,93	107,7	3539,64	107,0
Transport i gospodarka magazynowa	3316,46	102,6	3333,82	102,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2905,10	108,0	2878,92	108,0
Informacja i komunikacja	7984,54	111,1	7749,70	107,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3979,10	105,2	4000,55	105,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^α	3298,20	103,6	3119,40	100,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2577,53	108,3	2565,20	107,9

^α Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

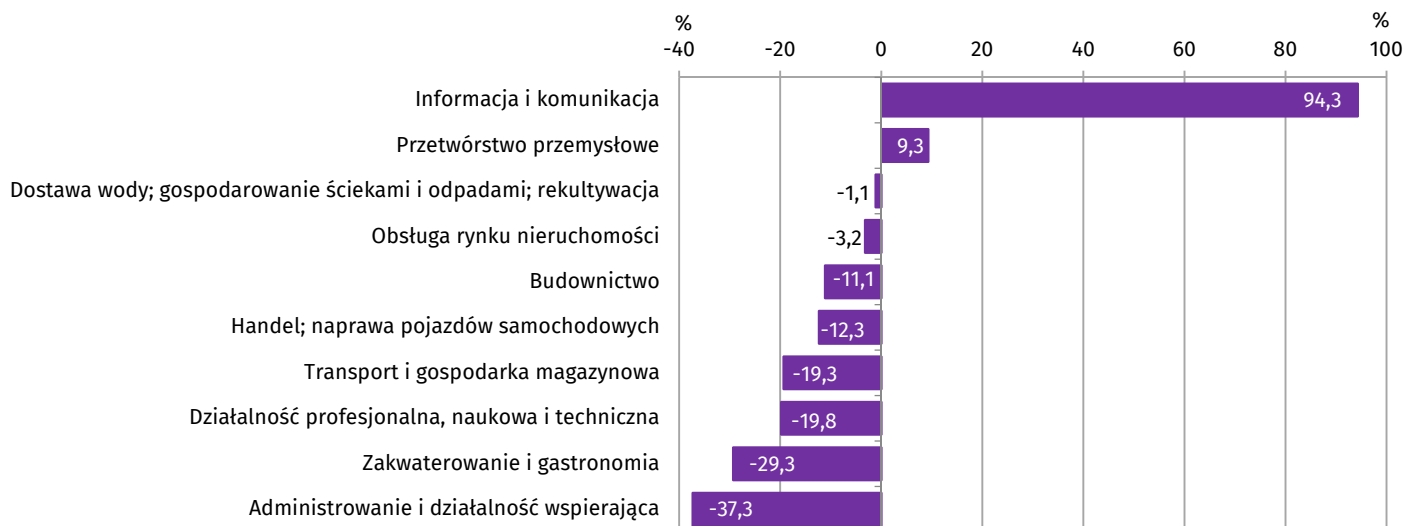
W działach o znaczącym udziale w przeciętnym zatrudnieniu (powyżej 5%) dalszy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku wystąpił m.in. w produkcji artykułów spożywczych (o 10,3% wobec wzrostu w marcu ub. roku o 3,4%), w handlu detalicznym (o 10,2% wobec wzrostu w analogicznym miesiącu ub. roku o 14,2%), w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 10,0% wobec wzrostu w marcu ub. roku o 13,7%), w produkcji mebli (o 7,9% wobec wzrostu przed rokiem o 5,8%), w produkcji wyrobów z metali (o 4,2% wobec wzrostu w analogicznym miesiącu ub. roku o 6,5%) oraz w transporcie lądowym i rurociągowym (o 2,4% po wzroście przed rokiem o 4,8%).

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętna miesięczna 2015 = 100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe w odniesieniu do średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 94,3%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 9,3%). Niższe miesięczne wynagrodzenie w stosunku do średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie zarejestrowano m.in. w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 37,3%), zakwaterowanie i gastronomia (o 29,3%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 19,8%), transport i gospodarka magazynowa (o 19,3%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 12,3%) oraz budownictwo (o 11,1%).

Wykres 6. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie w marcu 2018 r.

W I kwartale br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4026,60 zł i było o 7,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu przed rokiem o 6,5%). Wzrost wynagrodzeń zanotowano m.in. w: budownictwie (11,2%), przetwórstwie przemysłowym (o 9,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,0%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,9%), informacji i komunikacji (o 7,6%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 7,0%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 6,6%), obsłudze rynku nieruchomości (o 5,2%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,2%) oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,2%).

Ceny detaliczne

W marcu br. ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych i usług konsumpcyjnych objętych badaniem były wyższe niż w analogicznym miesiącu ub. roku.

W grupie „pieczywo i produkty zbożowe” najbardziej podrożał chleb pszenno-żytni (o 9,1%) i kasza jęczmienna (o 7,1%). Wzrosła również cena bułki pszennej (o 4,3%). Natomiast obniżyła się cena mąki (o 5,8%).

W grupie „mięso” wzrosła cena mięsa wieprzowego bez kości- schab środkowy (o 5,7%), mięsa wołowego bez kości (o 2,2%), mięsa wołowego z kością – rostbef (o 1,4%) oraz kurczaka patroszonego (o 0,4%).

Wśród badanych wędlin w skali roku wzrosły ceny wszystkich badanych produktów. Cena kiełbasy wędzonej wzrosła (o 11,2%), a kiełbasy suchej (o 4,9%). Wyższa była także cena szynki wieprzowej gotowanej (o 3,4%).

Wyższa niż przed rokiem była cena fileta mrożonego z morszczuka (o 2,2%).

W grupie „mleko, sery i jaja” największy wzrost cen dotyczył jaj świeżych (o 21,1%). Wzrosła także cena mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2,0-2,5% (o 5,6%) oraz cena twarogu półtłustego (o 0,8%).

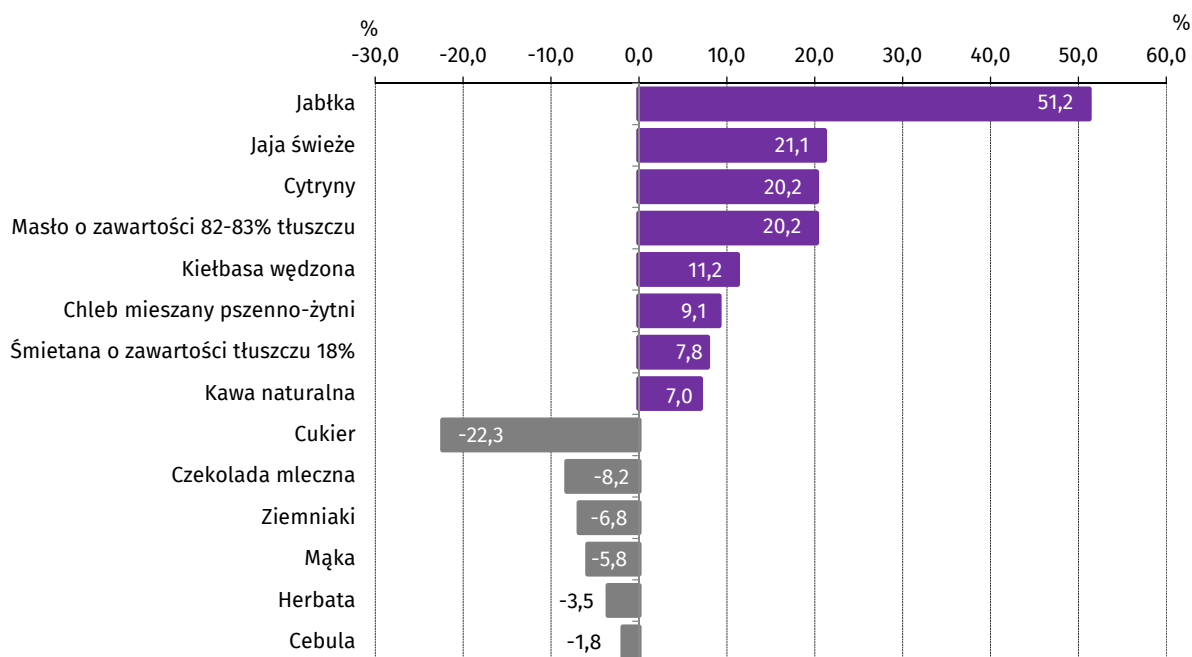
W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” zwiększyła się cena masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 20,2%), margaryny (12,4%) oraz oleju rzepakowego (o 0,2%).

W grupie badanych warzyw i owoców najbardziej podrożały jabłka (w skali roku o 51,2%). W ujęciu rocznym droższe były również cytryny (o 20,2%), marchew (o 13,9%). Natomiast obniżyła się cena ziemniaków (o 6,8%) oraz cebuli (o 1,8%).

Wśród pozostałych artykułów żywnościowych objętych badaniem wzrosły ceny m.in.: kawy naturalnej (o 7,0%), soku jabłkowego (o 6,9%). Natomiast obniżyły się ceny m.in.: cukru białego o (22,3%), czekolady mlecznej (o 8,2%) oraz herbaty (o 3,5%).

Wykres 7. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych w marcu 2018 r.

(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Ceny większości wybranych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w marcu br. wzrosły w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku.

Wzrosły opłaty związane z użytkowaniem mieszkania. Wyższe były opłaty za wywóz śmieci niesegregowanych (o 11,9%) i segregowanych (o 8,1%). Wzrosła opłata za centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych (o 4,7%). Więcej płacono za podgrzanie ciepłej wody (o 3,3%) oraz za zaopatrzenie w zimną wodę (o 2,0%).

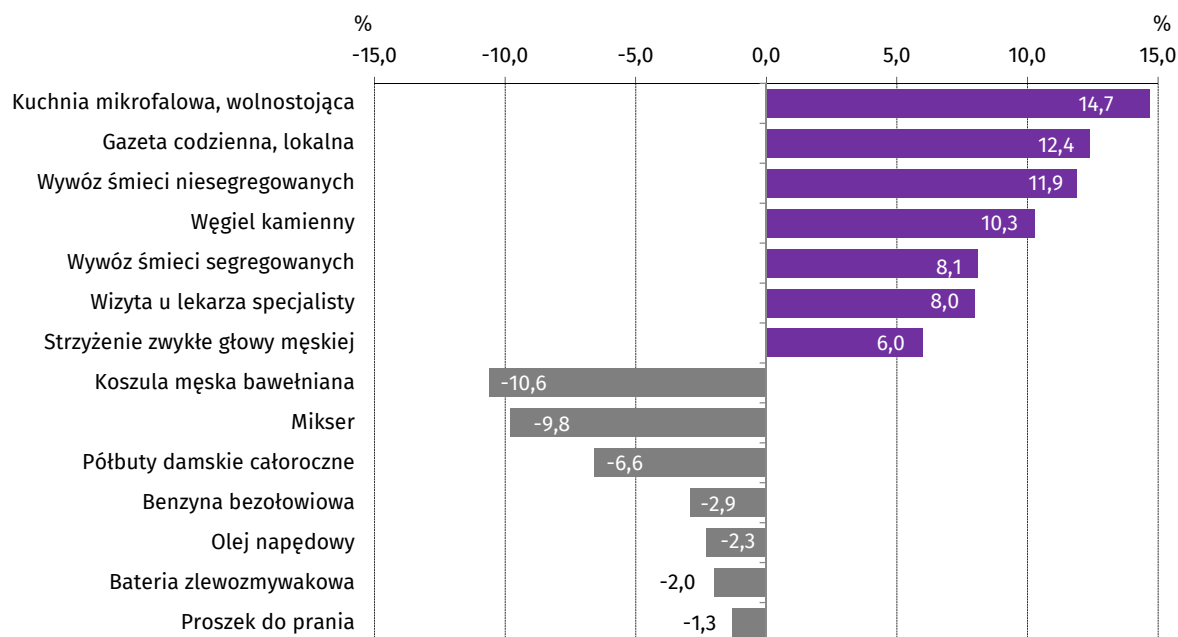
W marcu br. wśród towarów i usług związanych z transportem obniżyła się cena benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej (o 2,9%) oraz oleju napędowego (o 2,3%).

Wyższe były opłaty związane ze zdrowiem. Cena wizyty u lekarza specjalisty zwiększyła się w skali roku o 8,0%. Wzrosły także ceny związane z kulturą, cena biletu do kina wzrosła o 2,3%.

Spośród pozostałych artykułów nieżywnościowych objętych badaniem wzrost cen w porównaniu z marcem ub. roku dotyczył m.in.: pasty do mycia zębów (o 5,9%), ręcznika bawełnianego (o 4,6%). Natomiast mniej płacono m.in. za: koszulę męską (o 10,6%), półbuty damskie całoroczne (o 6,6%).

W skali roku wzrosła cena strzyżenia włosów męskich (o 6,0%), podzelowania obuwia męskiego (o 3,9%) oraz oczyszczenia chemicznego garnituru męskiego 2-częściowego (o 2,2%).

Wykres 8. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych i usług w marcu 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Rolnictwo

Na rynku rolnym w marcu br. odnotowano niższą niż przed rokiem podaż zbóż podstawowych (najbardziej jęczmienia i żyta). Wzrost skupu zanotowano natomiast w przypadku wszystkich gatunków żywca. Przeciętne ceny skupu produktów rolnych (z wyjątkiem cen żywca drobiowego, pszenicy i pszenżyta) były wyższe w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku.

W marcu br. średnia temperatura powietrza wyniosła 0,7°C i była niższa w porównaniu z marcem ub. roku i średnią wieloletnią (z lat 1977-2017), odpowiednio o 6,2°C i o 3,3°C. Pierwsza dekada była mroźna, ujemne temperatury dochodziły do minus 14°C, bez okrywy śnieżnej na polach. Pozostałe dekady były cieplejsze, maksymalną temperaturę 16,7°C zanotowano na początku drugiej dekady marca br., a od połowy miesiąca temperatury ponownie spadły poniżej 0°C.

Opady atmosferyczne w wysokości 28,6 mm/m² były o połowę niższe od wartości notowanych w analogicznym okresie ub. roku i w porównaniu ze średnią wieloletnią. Niekorzystne warunki atmosferyczne utrudniały przeprowadzanie prac polowych, dlatego siewy zbóż jarych i rzepaku jarego były opóźnione. Ziemia była miejscami jeszcze zamrznięta na głębokość 5 cm. Przy sprzyjających warunkach rośliny szybko nadrobią zaległości związane z opóźnieniem wegetacji roślin ozimych, które wyniosło około 3 tygodni. Z powodu uszkodzeń spowodowanych żerowaniem zwierzyny leśnej i ślimaków oraz wymoknięciami ok. 4% powierzchni rzepaku ozimego zostało zaorane. Niezbyt sprzyjające warunki wczesną wiosną (niskie temperatury i silne wiatry w marcu) spowodowały znaczne opóźnienie siewu cebuli i grochu.²

Tablica 4. Skup zbóż

WYSZCZEGÓLNIENIE	VII 2017 – III 2018		III 2018 ^a		
	w tys. t	VII 2016 – III 2017 = 100	w tys. t	III 2017 = 100	II 2018 = 100
Ziarno zbóż podstawowych ^{bc}	262,3	92,9	17,0	86,2	126,8
w tym:					
pszenica	142,7	94,2	12,2	95,6	160,0
żyto	34,8	83,2	1,4	67,2	59,7

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. ^c Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

² Dane meteorologiczne – według pomiarów prowadzonych w stacji Meteorologicznej Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Skup zbóż podstawowych w okresie lipiec 2017 – marzec 2018 r. wyniósł 262,3 tys. ton, tj. o 7,1% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek skupu zanotowano w przypadku większości gatunków zbóż podstawowych z wyjątkiem owsa (wzrost skupu o 20,3%). W marcu br. w wyniku wzrostu podaży pszenicy, skup zbóż podstawowych ogółem wyniósł 17,0 tys. ton i był o 26,8% większy niż przed miesiącem. W ciągu roku podaż zbóż podstawowych zmniejszyła się o 13,8%, a spadek podaży odnotowano w przypadku wszystkich gatunków zbóż podstawowych.

Tablica 5. Skup podstawowych produktów zwierzęcych ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	I-III 2018		III 2018		
	w tys.	I-III 2017 = 100	w tys.	III 2017 = 100	II 2018 = 100
Żywiec rzeźny ^b	35,4	113,4	11,2	103,2	89,9
w tym:					
bydło (bez cieląt)	1,5	269,5	0,2	126,6	22,6
trzoda chlewna	5,7	74,9	2,4	101,1	164,2
drób	28,1	122,5	8,6	103,3	85,9
Mleko ^c	21,8	117,6	7,0	117,9	94,7

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W milionach litrów.

W okresie styczeń – marzec br., przy wzroście podaży żywca wołowego i drobiowego, skup **żywca rzeźnego** ogółem wyniósł 35,4 tys. ton i był o 13,4% większy niż przed rokiem. W marcu br. podaż żywca rzeźnego wyniosła 11,2 tys. ton, tj. 3,2% więcej niż przed rokiem. Na wzrost ten największy wpływ miała zwiększona podaż żywca drobiowego (o 3,3% przy udziale żywca drobiowego w skupie żywca rzeźnego ogółem wynoszącym 76,9%). W relacji do poprzedniego miesiąca skup żywca rzeźnego ogółem ukształtował się na poziomie niższym o 10,1%. Spadek podaży zanotowano w przypadku żywca wołowego (o 77,4%) oraz żywca drobiowego (o 14,1%).

Podaż **mleka** w okresie styczeń – marzec br. wyniosła 21,8 mln l i była wyższa niż w poprzednim roku o 17,6%. W marcu br. hodowcy bydła mlecznego dostarczyli do skupu 7,0 mln l mleka, tj. więcej w skali roku (o 17,9%), jednak mniej niż przed miesiącem (o 5,3%).

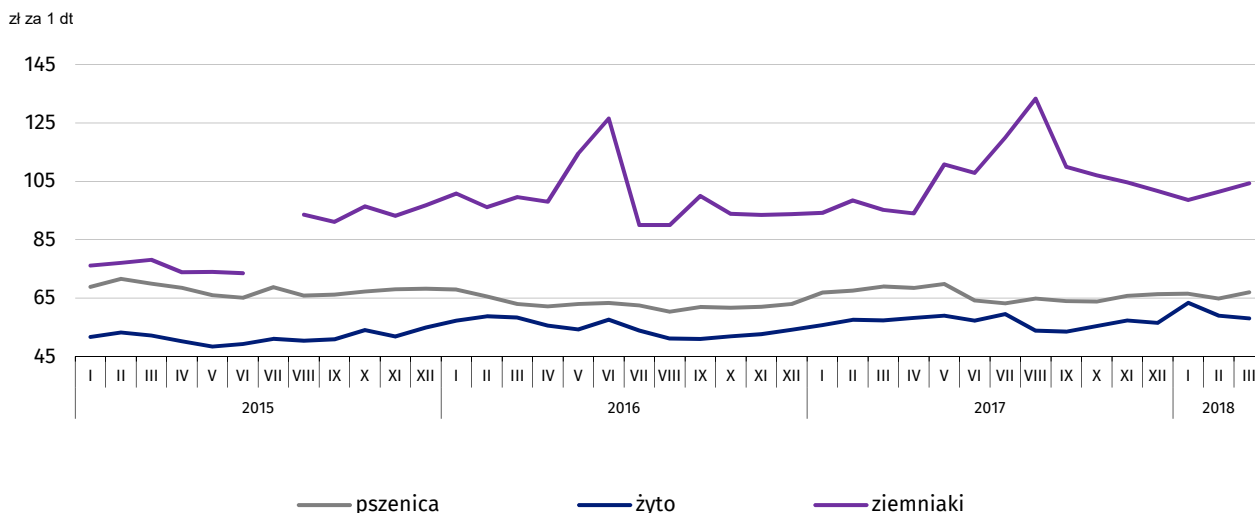
Tablica 6. Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	III 2018			I-III 2018		III 2018			I-III 2018	
	w zł	III 2017 = = 100	II 2018 = = 100	w zł	I-III 2017 = = 100	w zł	III 2017 = = 100	II 2018 = = 100	w zł	I-III 2017 = = 100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	66,96	97,1	103,3	66,25	97,6	81,13	105,7	100,0	80,04	103,4
żyto	58,05	101,3	98,5	60,41	106,4	60,77	110,0	98,9	62,53	113,8
Ziemniaki ^b za 1 dt	54,39	107,5	128,9	43,14	66,9	104,35	109,6	102,9	101,47	105,8
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,69	113,2	131,6	5,56	92,6	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	4,96	102,8	107,0	4,73	99,2	.	x	x	.	x
drób	4,11	90,6	98,1	4,26	100,7	.	x	x	.	x
Mleko za 1 l	1,36	100,6	97,4	1,41	104,6	2,71	105,9	101,9	2,66	104,7

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach jadalne.

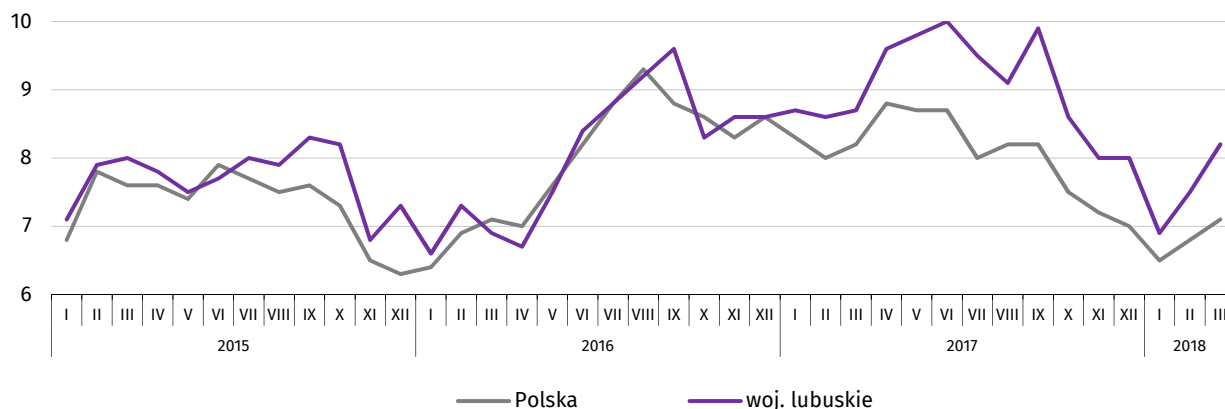
W marcu br. zanotowano spadek cen skupu **zbóż podstawowych ogółem** w odniesieniu do analogicznego miesiąca ub. roku. Przeciętna cena pszenicy, wynosząca 66,96 zł/dt, była niższa w porównaniu z marcem ub. roku (o 2,9%), natomiast w skali miesiąca zanotowano wzrost ceny (o 3,3%). Za 1 dt żyta płacono w skupie średnio 58,05 zł tj. więcej niż przed rokiem (o 1,3%), jednak mniej niż przed miesiącem (o 1,5%). W obrocie targowiskowym ceny pszenicy i żyta ukształtowały się powyżej poziomu sprzed roku, (odpowiednio o 5,7% i o 10,0%), natomiast w porównaniu z poprzednim miesiącem ceny pszenicy nie zmieniły się, a żyta zmalały o 1,1%. W okresie styczeń – marzec br. ceny targowiskowe pszenicy i żyta były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (odpowiednio o 3,4% i o 13,8%).

Wykres 9. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków

W marcu br. **ziemniaki** skupowano po 54,39 zł/dt, natomiast na targowiskach za 1 dt ziemniaków płacono 104,35 zł. W odniesieniu do marca ub. roku zanotowano wzrost cen skupu o 7,5%, podczas gdy na targowiskach ziemniaki zdrożały o 9,6%. W okresie styczeń – marzec br. ceny ziemniaków w skupie były niższe niż przed rokiem (o 33,1%), natomiast na targowiskach były wyższe niż przed rokiem (o 5,8%).

Wykres 10. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach

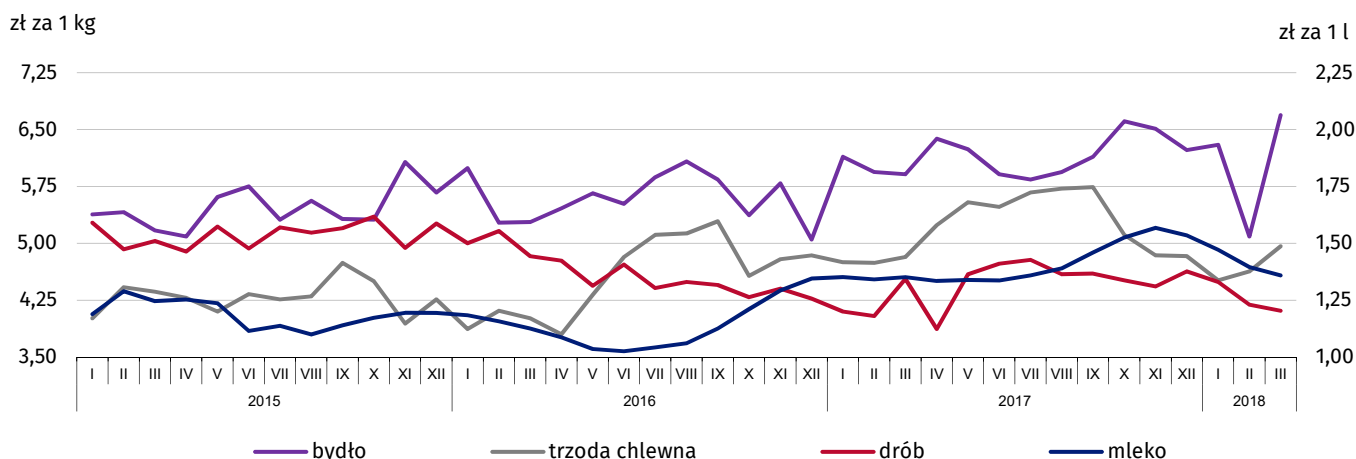
W marcu br. za 1 kg **żywca wołowego** płacono 6,69 zł. Tym samym cena ta ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem, oraz wyższym niż przed miesiącem (odpowiednio o 13,2% i o 31,6%). W okresie styczeń-marzec br. bydło skupowano po cenie niższej o 7,4% niż w analogicznym okresie ub. roku.

Cena skupu **żywca wieprzowego** w marcu br. wynosząca 4,96 zł/kg, ukształtowała się na poziomie o 2,8% wyższym niż przed rokiem i o 7,0% wyższym niż przed miesiącem.

W marcu br. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta na targowiskach polepszyła się i wyniosła 8,2 wobec 7,5 przed miesiącem. Wskaźnik ten był mniej korzystny niż przed rokiem (8,7) i nie osiągnął poziomu przyjętego za optymalny dla tuczu świń (tj. co najmniej 10-11).

W marcu br. przeciętna cena skupu **drobiu rzeźnego**, wynosząca 4,11 zł/kg, była niższa niż przed rokiem (o 9,4%) jak i przed miesiącem (o 1,9%). W okresie styczeń – marzec br. żywiec drobiowy skupowano po cenie wyższej o 0,7% niż w analogicznym okresie ub. roku.

Wykres 11. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

W marcu br. za 1 l **mleka** płacono w skupie średnio 1,36 zł. Cena tego surowca, wyższa niż przed rokiem (o 0,6%), wykazywała spadek w ujęciu miesięcznym (o 2,6%). W okresie styczeń – marzec br. ceny mleka w skupie były wyższe o 4,6% niż w analogicznym okresie ub. roku. Znacznie wyższe ceny uzyskali rolnicy sprzedający mleko na targowiskach, gdzie średnia cena mleka w marcu br. wyniosła 2,71 zł/l. Cena ta była wyższa niż przed rokiem (o 5,9%) oraz w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 1,9%). W okresie styczeń-marzec br. ceny mleka na targowiskach wzrosły w stosunku do analogicznego okresu ub. rok o 4,7%.

Przemysł i budownictwo

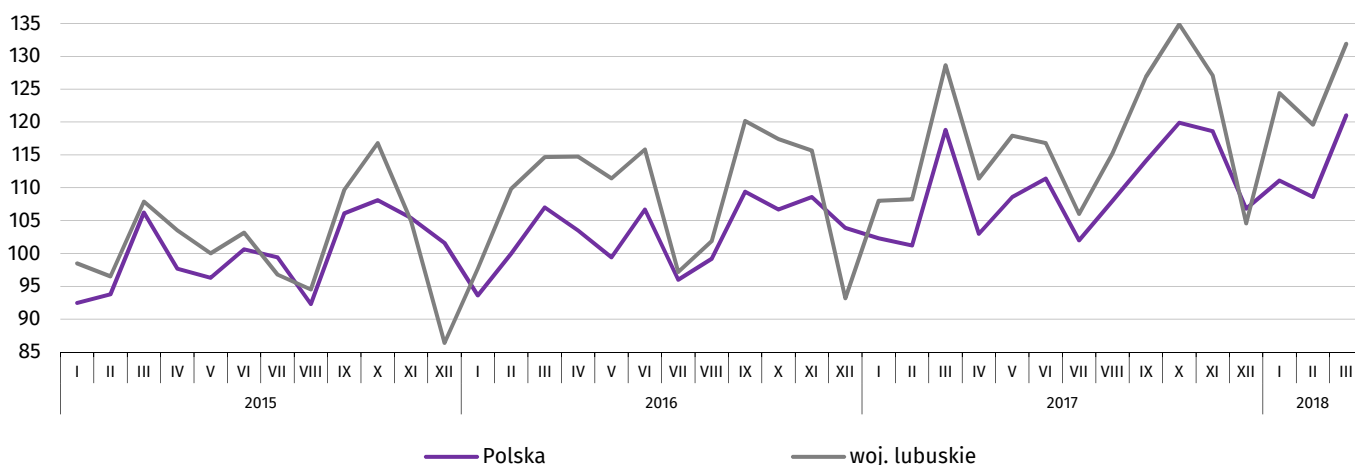
Produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku, jak również w stosunku do poprzedniego miesiąca br. Wzrost produkcji budownictwa w skali roku był mniej dynamiczny niż przed miesiącem. Wyższa była również produkcja budowlano-montażowa.

W marcu br. **produkcja sprzedana przemysłu** wyniosła 3260,1 mln zł (w cenach bieżących) i była o 2,5% wyższa w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku (w cenach stałych), wobec wzrostu przed rokiem o 12,4%. W stosunku do poprzedniego miesiąca produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się o 10,3% (wobec spadku w lutym br. o 3,8%).

Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego, która stanowiła 96,3% produkcji sprzedanej przemysłu, była (w cenach stałych) o 2,5% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost w skali roku o 12,6%. Spośród pozostałych sekcji przemysłowych, spadek produkcji sprzedanej w skali roku zanotowano m.in. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,2%).

Wykres 12. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)

Przeciętna miesięczna 2015 = 100

Spośród 28 działów przemysłu występujących w województwie lubuskim, w 17 odnotowano wzrost produkcji sprzedanej w stosunku do marca ub. roku, m.in. w produkcji mebli (o 11,8% wobec wzrostu przed rokiem o 29,3%), w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 11,6%, gdzie przed rokiem nastąpił wzrost o 16,9%), w produkcji wyrobów z metali (o 8,9% wobec wzrostu w marcu ub. roku o 15,8%), w produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych (o 3,9%, po wzroście przed rokiem o 24,5%) oraz w produkcji artykułów spożywczych (o 2,5% wobec wzrostu w marcu ub. roku o 3,9%). Spadek produkcji sprzedanej, po wzrostach przed rokiem, zaobserwowano m.in. w produkcji wyrobów z drewna, korka,

słomy i wikliny (o 17,7% po wzroście w analogicznym miesiącu ub. roku o 10,5%), w produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 10,4%, wobec wzrostu o 14,7% przed rokiem) oraz w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 9,3% wobec wzrostu przed rokiem o 27,6%).

Tablica 7. Dynamika (ceny stałe) i struktura (ceny bieżące) produkcji sprzedanej przemysłu

WYSZCZEGÓLNIENIE	III 2018	I-III 2018	
		analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach
Ogółem	102,5	108,9	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	102,5	109,0	96,3
w tym produkcja:			
artykułów spożywczych	102,5	103,6	8,2
wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	82,3	94,4	11,7
papieru i wyrobów z papieru	89,6	100,0	7,9
wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	103,9	113,0	4,0
wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	90,7	96,5	4,7
wyrobów z metali ^Δ	108,9	108,2	6,8
urządzeń elektrycznych	101,7	90,0	2,4
maszyn i urządzeń ^Δ	103,3	107,2	3,3
pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	111,6	118,6	17,1
mebli	111,8	122,0	4,9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	99,8	105,1	1,8

W porównaniu z poprzednim miesiącem produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym zwiększyła się o 10,4%, natomiast w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji wzrosła o 8,3%.

W I kwartale br. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 9222,5 mln zł i była (w cenach stałych) o 8,9% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, kiedy notowano wzrost o 6,8%. Wzrost sprzedaży odnotowano w 19 spośród 28 działów przemysłu. W działach o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (powyżej 5%) wyższa niż przed rokiem była sprzedaż w przedsiębiorstwach zajmujących się m.in. produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 18,6%), produkcją wyrobów z metali (o 8,2%) oraz produkcją artykułów spożywczych (o 3,6%). Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją papieru i wyrobów z papieru pozostała bez zmian w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku. Niższa niż przed rokiem była sprzedaż w jednostkach zajmujących się m.in. produkcją wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 5,6%).

Wydatność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w I kwartale br. była o 5,2% (w cenach stałych) wyższa niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w przemyśle odpowiednio o 3,5% i 9,3%.

W marcu br. **produkcja sprzedana budownictwa** przedsiębiorstw budowlanych wyniosła 125,4 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 12,1% więcej niż przed rokiem (przed miesiącem zanotowany w analogicznym okresie wzrost wyniósł 30,5%, a przed rokiem 14,1%).

Produkcja budowlano-montażowa w omawianym miesiącu osiągnęła poziom 74,9 mln zł, tj. o 28,1% wyższy od uzyskanego przed rokiem (wobec wzrostu przed miesiącem w skali roku o 21,1% i o 9,5% przed rokiem).

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku zanotowano we wszystkich działach budownictwa, przy czym najwyższy w przedsiębiorstwach zajmujących się w przeważającej części swojej działalnością budową budynków (o 44,5%, wobec spadku przed rokiem w analogicznym okresie o 2,4%). W jednostkach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej wzrost produkcji budowlano-montażowej wyniósł 29,9% (wobec spadku przed rokiem o 24,8%), a w wykonujących specjalistyczne roboty budowlane 5,6% (przed rokiem notowano wzrost o 116,1%).

Tablica 8. Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	III 2018	I-III 2018	
		analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w odsetkach
Ogółem	128,1	123,9	100,0
Budowa budynków ^Δ	144,5	120,1	42,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	129,9	145,2	25,6
Roboty budowlane specjalistyczne	105,6	115,3	32,3

W okresie styczeń – marzec br. produkcja sprzedana budownictwa wyniosła 392,0 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 37,6% więcej w relacji do analogicznego okresu sprzed roku (przed rokiem wzrost wyniósł 6,7%). Produkcja budowlano-montażowa w tym czasie osiągnęła poziom 187,7 mln zł, tj. o 23,9% wyższy w skali roku (przed rokiem wzrost wyniósł 4,8%).

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w relacji do analogicznego okresu ub. roku (o 45,2%, po spadku przed rokiem o 33,4%) odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się w przeważającej części swojej działalnością budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Przedsiębiorstwa zajmujące się głównie wznoszeniem budynków odnotowały wzrost o 20,1% (przed rokiem wzrost wyniósł 1,4%). W jednostkach zajmujących się specjalistycznymi robotami budowlanymi wzrost wyniósł 15,3% (wobec wzrostu przed rokiem o 75,7%).

W I kwartale 2018 r. porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w strukturze produkcji budowlano-montażowej według klasyfikacji obiektów budowlanych wzrósł udział m.in. rurociągów sieci rozdzielczej i linii kablowych rozdzielczych (o 8,4 p. proc. do 11,4%), autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych (o 6,2 p. proc. do 10,1%), ogólnodostępnych obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej (o 4,4 p. proc. do 10,0%), budynków mieszkalnych (o 3,8 p. proc. do 23,5%). Zmalał w skali roku udział m.in. budynków przemysłowych i magazynowych (o 20,7 p. proc. do 20,5%), kompleksowych budowli na terenach przemysłowych (o 0,2 p. proc. do 5,2%).

W I kwartale br. **wydajność pracy** w budownictwie mierzona wartością sprzedaży w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 26,3%, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 9,0% i przeciętnego wynagrodzenia brutto o 11,2%.

Budownictwo mieszkaniowe³

W marcu br. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa niż przed miesiącem, ale mniejsza niż przed rokiem. Zwiększyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto w skali miesiąca i roku.

Według wstępnych danych⁴, w marcu br. **oddano do użytkowania** 313 mieszkań, tj. o 2,2% mniej niż przed rokiem (kiedy zanotowano spadek o 20,4%). Liczba oddanych do użytkowania mieszkań zmniejszyła się w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (z 177 mieszkań przed rokiem do 133), natomiast zwiększyła się w budownictwie indywidualnym (z 143 mieszkań przed rokiem do 180).

W analizowanym miesiącu nie oddano do użytkowania mieszkań spółdzielczych, komunalnych, zakładowych i społecznych czynszowych (podobnie jak w marcu ub. roku).

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w marcu br. stanowiły 2,0% efektów krajowych (wobec 1,8% w poprzednim miesiącu).

Tablica 9. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń – marzec 2018 r.

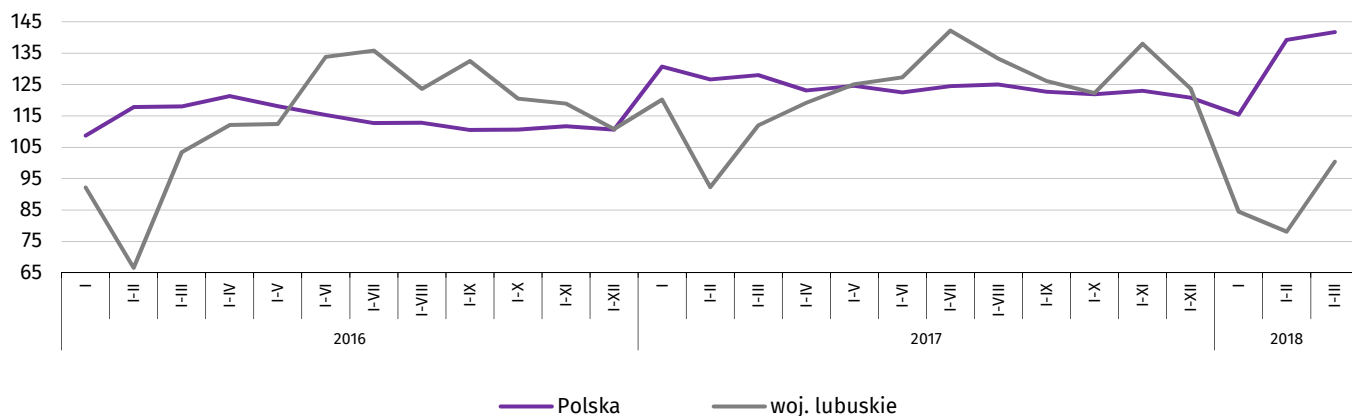
WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-III 2017 = 100	
Ogółem	760	100,0	89,6	109,5
Indywidualne	489	64,4	107,2	135,8
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	270	35,5	68,9	61,3
Zakładowe	1	0,1	x	206,0

W okresie styczeń – marzec br. przekazano do użytkowania 760 mieszkań, tj. o 10,4% mniej niż przed rokiem (kiedy zanotowano wzrost o 8,3%). Liczba mieszkań oddanych do użytkowania spadła w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 31,1% do 270), natomiast wzrosła w budownictwie indywidualnym (o 7,2% do 489).

³ Poczawszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” dotyczą tylko mieszkań realizowanych na własne potrzeby inwestora; mieszkania na sprzedaż lub wynajem dotychczas zaliczane do tej formy budownictwa zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

⁴ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

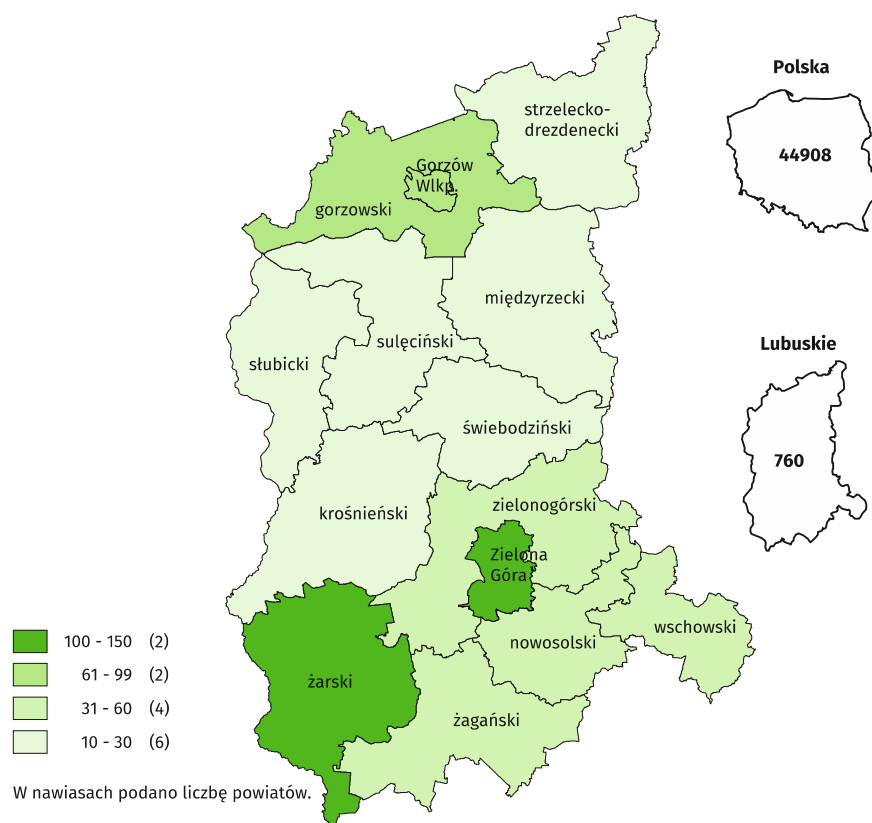
Wykres 13. Mieszkania oddane do użytkowania
Analogiczny okres 2015 = 100

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń-marzec br. wynosiła 109,5 m² i była o 9,2 m² większa niż przed rokiem. Wzrost powierzchni mieszkania odnotowano zarówno w budownictwie indywidualnym – o 1,4 m² do 135,8 m², jak i w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 0,6 m² do 61,3 m².

Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w Zielonej Górze (150) i w powiecie żarskim (105), a najmniej w powiatach: świebodzińskim (10) i międzyrzeckim (13).

Wykres 14. Mieszkania oddane do użytkowania według powiatów w okresie styczeń – marzec 2018 r.

W marcu br. zanotowano 418 mieszkań, na realizację których **wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym**, tj. o 46,2% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem. **Rozpoczęto budowę** 401 mieszkań (w tym 101 mieszkań spółdzielczych), tj. o 17,3% więcej niż przed rokiem.

W okresie styczeń – marzec br. odnotowano 895 mieszkań, na realizację **których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym**, to o 43,0% mniej niż przed rokiem (kiedy zanotowano wzrost o 65,2%). W analizowanym okresie spadła także liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** – o 39,0% do 758 (przed rokiem zanotowano wzrost o 28,0%).

Tablica 10. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto w okresie styczeń – marzec 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-III 2017 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-III 2017 = 100
Ogółem	895	100,0	57,0	758	100,0	61,0
Indywidualne	535	59,8	x ^a	531	70,1	x ^a
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	358	40,0	x ^a	126	16,6	x ^a
Spółdzielcze	-	-	x	101	13,3	x
Zakładowe	2	0,2	x	-	-	x

a Zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa, dynamiki w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego będą prezentowane począwszy od stycznia 2019 r.

Rynek wewnętrzny

W marcu br. zanotowano dalszy, jednak mniej dynamiczny niż przed rokiem, wzrost sprzedaży detalicznej w skali roku. Niższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku była natomiast sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych, w tym w jednostkach hurtowych.

W marcu br. **sprzedaż detaliczna** zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe była o 10,6% wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku (po wzroście notowanym przed rokiem o 25,8%). Podobnie jak przed miesiącem, wzrost sprzedaży detalicznej w skali roku zanotowano w większości rodzajów działalności, w tym m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się dystrybucją żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 11,4% po wzroście przed rokiem o 6,3%) oraz w jednostkach prowadzących sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 8,3% po wzroście w marcu ub. roku o 48,0%), których łączny udział w sprzedaży detalicznej ogółem wyniósł 49,4%. Dalszy wzrost sprzedaży detalicznej zanotowano także w jednostkach prowadzących sprzedaż prasy, książek, pozostałą sprzedaż detaliczną w wyspecjalizowanych sklepach (o 46,9%, po wzroście w marcu ub. roku o 2,3%), w przedsiębiorstwach zajmujących się dystrybucją farmaceutyków, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego (o 36,3% po wzroście przed rokiem o 32,3%) oraz w podmiotach prowadzących sprzedaż tekstyliów, odzieży, obuwia (o 30,1%, po wzroście sprzedaży w analogicznym miesiącu ub. roku o 116,5%). Spadek sprzedaży detalicznej zanotowano w przedsiębiorstwach z grupy pozostałych (o 11,0% po wzroście w marcu ub. roku o 25,6%) oraz w podmiotach realizujących sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 0,4% po spadku w analogicznym miesiącu ub. roku o 3,0%).

Tablica 11. Dynamika i struktura sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących)

WYSZCZEGÓLNIENIE	III 2018	I-III 2018	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100		w odsetkach
Ogółem^a	110,6	111,4	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	99,6	99,0	12,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	108,3	110,1	28,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	111,4	103,8	20,5
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,0	107,4	3,7
Farmaceutyki, kosmetyki i sprzęt ortopedyczny	136,3	136,8	4,5
Tekstylia, odzież, obuwie	130,1	149,8	9,5
Meble, rtv, agd	106,7	113,8	2,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	146,9	145,3	6,2
Pozostałe	89,0	95,5	9,9

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

W stosunku do poprzedniego miesiąca sprzedaż detaliczna wzrosła o 18,8% (po spadku w skali miesiąca notowanym w lutym br. o 10,0%).

W I kwartale br. sprzedaż detaliczna była o 11,4% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu w analogicznym okresie ub. roku o 24,9%). Dalszy wzrost sprzedaży w skali roku notowano m.in. w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 10,1%) oraz żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 3,8%, po wzroście sprzedaży w tych grupach w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio o 49,3% i o 10,5%). Powyżej poziomu sprzed roku ukształtowała się także sprzedaż m.in. w jednostkach prowadzących sprzedaż tekstyliów, odzieży, obuwia (o 49,8%) oraz prasy, książek, pozostałą sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 45,3%). Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowała się sprzedaż w przedsiębiorstwach dystrybuujących pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 1,0%).

Sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w marcu br. ukształtowała się na poziomie o 8,7% niższym niż przed rokiem (wobec wzrostu notowanego w marcu ub. roku o 38,5%). W jednostkach hurtowych notowano spadek sprzedaży hurtowej (o 15,1%, przed rokiem sprzedaż hurtowa wzrosła o 15,5% w odniesieniu do marca poprzedniego roku).

W relacji do poprzedniego miesiąca zarówno przedsiębiorstwa handlowe, jak i hurtowe zanotowały wzrost sprzedaży hurtowej odpowiednio o 24,5% i o 28,9%.

W I kwartale br. **sprzedaż hurtowa** w jednostkach handlowych była o 3,0% niższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost sprzedaży o 37,7%. W jednostkach hurtowych sprzedaż hurtowa ukształtowała się na poziomie o 10,0% niższym niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 11,7%).

Wybrane dane o województwie lubuskim

WYSZCZEGÓLNIENIE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a	2017	123,7	124,0	124,2	124,4	124,4	124,5	124,7	124,9	125,2	125,0	125,4	125,4
(w tys. osób)	2018	129,0	129,4	129,5									
poprzedni miesiąc = 100	2017	102,9	100,3	100,2	100,1	100,0	100,1	100,1	100,2	100,3	99,8	100,3	100,0
	2018	102,9	100,3	100,1									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	104,4	104,1	104,0	104,2	104,1	104,0	104,2	104,4	104,4	103,8	104,3	104,4
	2018	104,4	104,4	104,3									
Bezrobotni zarejestrowani – stan w końcu okresu	2017	33,8	32,6	31,0	29,7	28,3	26,6	26,2	26,3	25,6	24,4	24,2	24,6
(w tys. osób)	2018	26,7	26,1	24,9									
Stopa bezrobocia ^b – stan w końcu okresu (w %)	2017	8,9	8,6	8,2	7,8	7,5	7,1	7,0	7,0	6,8	6,5	6,4	6,6
	2018	7,0	6,9	6,5									
Oferty pracy (w ciągu miesiąca)	2017	3508	5214	4895	4618	4812	5353	4202	5369	4985	6132	4495	3009
	2018	5315	4616	4626									
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy – stan	2017	10	8	8	8	6	6	7	6	7	5	6	9
w końcu okresu	2018	7	7	7									
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	2017	3683,78	3651,51	3830,81	3843,36	3840,82	3853,03	3887,79	3873,87	3910,55	3930,83	3986,66	4265,47
w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2018	4012,65	3902,64	4110,22									
poprzedni miesiąc = 100	2017	89,8	99,1	104,9	100,3	99,9	100,3	100,9	99,6	100,9	100,5	101,4	107,0
	2018	94,1	97,3	105,3									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	106,7	105,0	107,5	106,3	108,0	106,3	105,6	106,3	107,8	107,0	108,1	104,0
	2018	108,9	106,9	107,3									
Wskaźnik cen													
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	2017	.	.	102,2	.	.	102,0	.	.	102,0	.	.	102,4
	2018	.	.	.									

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. ^c W kwartale.

Wybrane dane o województwie lubuskim (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźnik cen (dok.)													
skupu ziarna zbóż:													
poprzedni miesiąc = 100	2017	105,0	101,9	101,7	99,5	101,8	93,7	90,4	105,5	101,6	101,2	104,2	100,0
	2018	101,5	97,0	103,7									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	97,1	101,7	106,4	106,8	108,8	103,4	99,7	105,3	104,3	104,3	107,0	105,8
	2018	102,2	97,3	99,2									
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
poprzedni miesiąc = 100	2017	121,9	96,8	99,5	107,8	97,8	94,7	98,8	101,8	103,3	107,6	98,6	95,6
	2018	101,2	80,7	131,6									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	102,5	112,9	112,0	116,7	110,2	107,0	99,5	97,7	105,1	123,1	112,5	123,6
	2018	102,7	85,6	113,2									
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
poprzedni miesiąc = 100	2017	98,1	99,8	101,8	108,7	105,7	98,9	103,5	100,8	100,4	89,0	94,8	99,7
	2018	93,5	102,7	107,0									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	122,7	115,3	120,2	138,0	128,3	113,7	111,0	111,4	108,6	111,7	101,1	99,8
	2018	95,1	97,8	102,8									
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta	2017	8,7	8,6	8,7	9,6	9,8	10,0	9,5	9,1	9,9	8,6	8,0	8,0
	2018	6,9	7,5	8,2									
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):													
poprzedni miesiąc = 100	2017	117,1	100,1	119,2	86,5	106,1	98,7	90,7	109,2	110,8	107,0	93,9	82,3
	2018	119,0	96,2*	110,3									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	110,0	98,2	112,4	96,8	105,9	100,6	109,5	114,1	105,6	115,8	110,5	112,2
	2018	115,2	110,5*	102,5									
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	2017	34,3	91,7	139,4	116,8	117,3	121,5	84,9	105,1	129,6	98,3	116,2	135,2
	2018	35,0	83,4	147,4									
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	153,9	80,2	109,5	109,5	120,7	113,6	136,3	100,0	129,2	132,6	111,0	130,4
	2018	133,1	121,1	128,1									

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane dane o województwie lubuskim (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku) 2017	230*	527*	847*	1197*	1520*	1760	2212	2521	2685*	3061*	3759*	4000*	
2018	163	447	760										
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	2017	129,2*	138,3*	108,2*	106,2*	111,2*	95,1	104,7	107,8	95,2	101,5*	116,1*	111,6*
2018	70,9*	84,8*	89,7*										
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc = 100	2017	93,7	94,6	116,6	99,0	98,0	99,7	98,7	104,1	102,7	106,9	95,6	103,8
2018	95,5	90,0	118,8										
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	2017	129,4	123,2	125,8	124,8	121,0	111,0	109,6	114,4	111,4	113,6	113,0	111,8
2018	113,9	108,5	110,6										
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b													
brutto ^c (w %)	2017	.	.	6,9	.	.	5,4	.	.	4,6	.	.	4,7
2018	.	.	.										
netto ^d (w %)	2017	.	.	5,9	.	.	4,6	.	.	3,9	.	.	4,0
2018	.	.	.										
Nakłady inwestycyjne ^b (w mln zł; ceny bieżące)													
2017	.	.	273,9	.	.	647,5	.	.	1017,5	.	.	1471,1	
2018	.	.	.										
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	2017	.	.	73,2	.	.	89,8	.	.	75,9	.	.	79,4
(ceny bieżące)	2018	.	.	.									
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON 2017													
(stan w końcu okresu)	2018	112664	112656	112823									
w tym spółki handlowe	2017	11075	11106	11133	11139	11158	11209	11212	11244	11283	11314	11360	11372
2018	11394	11422	11450										
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2017	2925	2919	2907	2894	2882	2882	2872	2866	2859	2859	2852	2831
2018	2810	2798	2785										

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

U w a g a. Znak „*” oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

Opracowanie merytoryczne

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

ul. Spokojna 1

65-954 Zielona Góra

Kontakt:

tel: 68 322 31 12

faks: 68 325 36 79

e-mail: SekretariatUSZGR@stat.gov.pl

zielonagora.stat.gov.pl

@ZielonaGoraSTAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Biuletyn Statystyczny Nr 3/2018](#)

[Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w I kwartale 2018 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych BDL](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Przeciętne zatrudnienie](#)

[Sektor przedsiębiorstw w statystyce rynku pracy i wynagrodzeń](#)

[Bezrobotni zarejestrowani](#)

[Stopa bezrobocia rejestrowanego](#)

[Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto](#)

[Skup produktów rolnych](#)

[Produkcja sprzedana przemysłu](#)

[Mieszkania oddane do użytkowania](#)

[Sprzedaż detaliczna towarów](#)

[Sprzedaż hurtowa](#)